

Tasarrufun devam etmesi ne demektir?

Batman'dan Abdullah Tunç: "Tasarrufun devam etmesi ne demektir? Öldükten sonra her şey biter diyenler var. Tasarrufu devam eden evliyâ var mı? Meselâ, Abdülkadir-i Geylânî'nin (ks) tasarrufu devam ediyor mu? Bu konu için Kur'ân'dan veya sünnetten delil gösterilebilir mi?"

Konuyu birkaç yönüyle ele almakta fayda var:

1- Evliyânın tasarrufunun devam edip etmemesi konusu tamamen gayb alanına giriyor. Bu alan, eşyanın görünen değil; görünmeyen iç yüzü ile ilgili bir alandır.

2- Eşyanın iç yüzü, her zaman delil ile gösterilebilecek cinsten bir seyir izlemez. Çünkü melekûttur. Çünkü ledünnî alandır. Çünkü bize kapalıdır. Dışyüz olaylarını delillerle hükme bağlayan Şeriat, eşyanın iç yüzünün seyri hakkında çok kesin delillerle kavranabilecek bilgi vermez. Çünkü amel bakımından bizimle doğrudan ilgili bir alan değildir. Ancak Şerîât, işâretlerle, remizlerle, keşiflerle, müşâhedelerle ve kerâmetlerle görülebilecek ölçüde içyüz kapısını açık bırakır. Ne var ki, bu açık kapıdan herkes giremez. Şüphesiz keşif ve müşâhedeler sonucunda ulaşılan bilgiler, âyet ve hadislerin ruhuna ters düşmemelidir.

3- Kur'ân, varlıkların dış yüzüne hâkim bir şeriat sahibi olan Hazret-i Mûsâ (as) ile varlıkların içyüz bilgisine sahip Hazret-i Hızır (as) arasında geçen bir yolculuktan ve yolculuk esnasında geçen olaylardan bahsederek¹; içyüz bilgisinin kapısını Müslümanlara aralar. Fakat bu kapı tenkit ile, şüphe ile, itiraz ile, tartışma ile, delil öncelikli bir arayışla açılmaz. İçyüzde yürümek için itimad, teslimiyet, bağlılık ve sadâkat lâzımdır.

4- Öldükten sonra tasarrufun devam etmesi: Tasarruf sahibinin kendisi ölmüş olsa da, Allah'ın izniyle dünyevî olaylarla ilgi ve irtibatını devam ettirmesi ve Allah'ın inâyetiyle Allah'ın dilediği kadar hayra yönlendirmelerde bulunabilme yetkisine

sahip olması demektir. Bu bir tür gaybî yardımdır. Fakat her şey âdetullah ve teklif sırrı prensipleri çerçevesinde cereyan eder.

Tasarrufta:

I- Allah'ın izni, rızâsı, emri, irâdesi, inâyeti, rahmeti ve kudreti esastır.

II- Tasarruf sahibinin kendi kişisel irâdesi ile değil; Allah'ın irâdesine boyun eğerek hareket ettiği ve tasarrufta bulunduğu göz ardı edilmez.

III- Hiçbir tasarruf;

a) Tevhid inancını zedeleyecek biçimde algılanmaz,

b) Âdetullaha aykırı olacak şekilde gerçekleşmez,

c) Teklif sırrını ihlâl edecek derecede abartılmaz.

d) Kişiselleştirilmez. Yani Cenâb-ı Hakkın emir ve irâdesini yok sayıp, kula mal edilmez.

5- Tasarrufun yukarıdaki şartlarda halk arasında çok sık kullanımı da vâkidir. Meselâ insanların, bir darlık esnasında söyledikleri “Kul daralmayınca Hızır yetişmez” sözünde Hazret-i Hızır'ın tasarrufuna vurgu vardır.

6- Gaybî yardımın örnekleri Kur'ân'da vardır. Meselâ:

* Bedir savaşında üç bin meleğin Ashab-ı kirâma Allah adına yardım ettiği Kur'ân'da zikredilir.² Bu, düşmanın üçte bir gücüne ancak sahip olan Bedir ashabının galip gelmeleri için Allah'ın izniyle ve emriyle Meleklerin kullandıkları bir tasarruftan (savaşın seyrini hayra yönlendirmekten) başka bir şey değildir.

* Kur'ân, peygamberlerin mahşerde, ümmetleri hakkında birer şâhit olarak getirileceğini, Peygamber Efendimizin de (asm) hepsine şâhit kılınacağını bildirir.³

* Yine Kur'ân Peygamber Efendimizin (asm) “hakîkî bir şâhit, gerçek bir müjdecî ve ciddî bir uyarıcı” olarak gönderildiğini kaydeder.⁴ Müzemmil Sûresinde, nasıl Fir'avun'a bir elçi gönderilmiş idiyse, bize de hakkımızda şâhitlik edecek bir Peygamber gönderildiği bildirilir.⁵

Dipnot:

1- Kehf Sûresi, 18/60-82;

2- Âl-i İmrân Sûresi, 3/123, 124;

3- Nisâ Sûresi, 4/41; Nahl Sûresi, 16/89;

4- Ahzâb Sûresi, 33/45; Fetih Sûresi, 48/8;

5- Müzemmil Sûresi, 73/15.

Bilindiği gibi şâhit olmak; müşâhede etmek, izlemek, görmek, tanıklık etmek,

haberdâr olmak demektir. Öldükten sonra herşey bitmiş olsa idi eğer, peygamberlerin ümmetleri hakkında böylesine “gerçek tanıklık” yapmalarına imkân kalır mıydı? Çünkü bu durumda yalnız kendi çağlarında yaşayanlardan ve kendi zamanlarındaki inananlardan haberdar olabilecekler; kendilerinden sonra gelen ümmetten bîhaber olacaklardı. Oysa âyetlerden, peygamberlerin ümmetleri hakkındaki şâhitliklerinin, ümmetlerinden tek bir fert kalıncaya kadar sürdürdükleri anlaşılmaktadır. Her peygamber kendi zamanında yaşamış olsun olmasın; kendi ümmetinden haberdardır, ümmetinin kötülükleri aleyhinde ve iyilikleri lehinde şahittir ve ümmeti üzerinde tasarruf sahibidir.

Binâenaleyh, üzerimizde çok müşfik ve bize çok düşkün bir Peygamberin (asm)1 bizimle “gerçek tanıklık” derecesinde yakın ilgisi olduğunun Kur’ân’daki beyanı, tasarrufunun üzerimizde kıyâmete kadar devam ettiğinin de ifâdesidir.

Kur’ân, mü’minleri de insanlar hakkında “şahitler” olarak vasıflandırır.2 Kur’ân bazı insanlara “şâhit” sıfatını vermekle, “Peygamberlerin vârisleri olan”3 ve “ilimde söz sahibi olan”4 âlimleri diğer insanların önüne çıkarmış olur. Demek âlimler, Allah’ın izin ve emrine bağlı olarak peygamberlerin ilimlerine vâris oldukları gibi, Allah’ın dilediği kadar, peygamberlerin yetkilerine de vâristirler. Yani insanlar üzerinde şâhitlik yaptıkları gibi, Allah’ın izniyle tasarrufta bulunurlar ve Allah dilerse şefaet ederler.5

7- Bilindiği gibi; Kur’ân bizi, öldüğünde “diri kalan” bir zümrenin varlığından da haberdâr etmiştir. Kur’ân’a göre, Allah yolunda öldürülenler “ölü” değildirler. Onlar diridirler. Fakat biz hissetmiyoruz.6

Yine Kur’ân’a göre, bu dünya hayatı sadece bir oyun ve eğlenceden ibârettir. Asıl hayat ise âhiret hayatıdır. Âhiret hayatı bütün varlığıyla ve bütün benliğiyle capcanlı bir hayattır.7 Bedüzzaman Hazretlerine göre bu âyet, hakîkî hayatın âhiret âlemindeki hayat olduğunu; âhiret âleminde cansız hiçbir maddenin bulunmadığını, orada hiçbir zerrenin ölü olmadığını îlân etmektedir.8

8- Başta peygamberler olmak üzere bir kısım Allah dostlarının, Allah’ın vazifeli kıldığı âlimlerin ve şehitlerin öldükten sonra tasarruflarının devam etmesi demek, Allah’ın şahit kıldığı kimselerin, dipdiri âhiret hayatına geçtiklerinde de, oyun ve eğlenceden ibâret olan dünya hayatında “hayra kılavuzluk etme ve yönlendirme” yetkilerini sürdürmeleri demektir.

Nitekim Bedüzzaman Hazretleri, bir mektubunda şöyle der: “Gavs-ı Âzam gibi, memattan (öldükten) sonra hayat-ı Hızırî’ye yakın bir nevî hayata mazhar olan evliyalar vardır. Gavs’ın hususî İsm-i Âzamı, ‘Yâ Hayy’ olduğu sırrıyla, sair ehl-i

kuburdan fazla hayata mazhar olduğu gibi, gayet meşhur Mâruf-u Kerhî denilen bir kutb-u âzam ve Şeyh Hayâtü'l-Harrânî denilen bir kutb-u azîm, Hazret-i Gavs'tan sonra mematları hayatları gibidir. Beyne'l-evliya (evliya arasında) meşhur olmuştur.”9

Yine Bedüzzaman Hazretleri, şehitlerin efendisi olan Hazret-i Hamzâ'nın (ra) kendisine sığınan kimseleri Allah'ın izniyle muhafaza ettiğini ve dünyevî işlerini gördüğünü10, ölümle melekût âlemine ve ruhlar âlemine geçmiş insanların bizimle alâkadar olduklarını, bizim duâlarımızın ve mânevî hediyelerimizin onlara gittiğini, onların da nurânî feyizlerinin bizlere geldiğini11, onlarla aramızda “mânevî âlemdeki mânevî havada çok mânevî elektrikler ve mânevî radyolar” bulunduğunu12, fakat nurânî feyizlerin tenkit ve itirazla hissedilmeyeceğini ve kaçacağını13; Peygamber Efendimiz'in (asm) Hazret-i Hasan'ın (ra) başını öpmesinde, Hazret-i Hasan'ın (ra) mübârek neslinden gelen Gavs-ı Azam Şeyh Geylânî gibi çok mehdî-misal peygamber vârislerinin de hissedâr olduklarını; yine Peygamber Efendimizin (asm) Hazret-i Hüseyin'e (ra) karşı fevkalâde ehemmiyet göstermekle, Hazret-i Hüseyin'in (ra) nurânî silsilesinden olan Zeynelâbidin, Câfer-i Sâdık gibi mehdî-misal Peygamber vârislerini ehemmiyetle kucaklamış bulunduğunu kaydeder.14

Bu tasarruf silsilesinin bir devamı olarak; Bedüzzaman Hazretleri küçüklüğünden beri Abdülkadir Geylânî'nin (ks) ilgi ve yardımına mazhar olmuş15, ve Peygamber Efendimizin (asm) kudsî tasarrufu altında istihdam edilmiştir16; Mevlânâ Hâlid Bağdâdî de Bağdad dâiresinde Şâh-ı Nakşibend ve İmam-ı Rabbânî'den sonra Şâh-ı Geylânî'nin tasarrufu altında irşad hizmetlerinde bulunmuştur17.

Binâenaleyh, tasarruf meselesi abartılmamak şartıyla tevhid inancına aykırı değil; tamamen Cenâb-ı Hakka ait bir rahmet tecellîsinden ibârettir. Hidâyet edici Cenâb-ı Allah'tır. Gerçek tasarruf sahibi Cenâb-ı Allah'tır. Allah'ın rızâsına ulaşmış peygamberler, âlimler, şehitler ve Allah dostları ise ancak Cenâb-ı Hakkın izni çerçevesinde bu yetkiyi kullanırlar.

Dipnot:

- 1- Tevbe Sûresi, 9/128;
- 2- Hac Sûresi, 22/78;
- 3- Câmiü's-Sağîr, 1/830; 3/2751, 2753;
- 4- Âl-i İmrân Sûresi, 3/7;
- 5- Câmiü's-Sağîr, 1/200;
- 6- Bakara Sûresi, 2/154;
- 7- Ankebût Sûresi, 29/64;
- 8- Dîvân-ı Harb-i Örfî ve Sünûhât, s. 84;

- 9- Barla Lâhikası, s. 180;
- 10- Mektûbât, s. 12;
- 11- Sözlər, s. 478;
- 12- Şuâlar, s. 589;
- 13- Lem'alar, s. 132;
- 14- Lem'alar, s. 26;
- 15- Sikke-i Tasdik-i Gaybî, s. 128;
- 16- Şuâlar, 577;
- 17- Sikke-i Tasdik-i Gaybî, s. 17.